

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **I. Z.**, zast. JUDr. Ivanem Vávrou, advokátem, se sídlem Dlouhá 16, Litoměřice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 12. 2009, č. j. 42 Cad 55/2008 – 99,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 12. 2009, č. j. 42 Cad 55/2008 – 99, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 26. 8. 2008, č. j. X, byl žalobkyni podle ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), přiznán starobní důchod od 22. 6. 2006 ve výši 4220 Kč měsíčně, přičemž od ledna 2007 náleží starobní důchod ve výši 3797 Kč měsíčně a od ledna 2008 ve výši 3797 Kč měsíčně. Pro výši důchodu byla započtena doba pojištění v českém důchodovém pojištění 4813 dní, v důchodovém pojištění před 1. 1. 1993 doba 11 080 dní, celkem 15 893 dní. Žalovaná v odůvodnění dále uvedla, že podle čl. 20 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 29. 10. 1992 (publikována pod č. 228/1993 Sb., dále jen „Česko-slovenská smlouva“), za použití přílohy III bodu 9. nařízení Rady (ES) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění platném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „nařízení č. 1408/71“), je ke zhodnocení doby pojištění před 1. 1. 1993 příslušný slovenský nositel pojištění. Z tohoto důvodu byl žalobkyni přiznán důchod ve výši rozdílu mezi výší důchodu stanoveného podle českých právních předpisů, s přihlédnutím k dobám zabezpečení, získaným před 1. 1. 1993 na území tehdejšího Československa, a výší slovenského důchodu.

Proti rozhodnutí žalované se žalobkyně bránila žalobou ze dne 22. 9. 2008, ve které navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení a současně aby byla žalovaná povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení. Uvedla, že dne 10. 5. 2006 podala písemnou žádost o přiznání starobního důchodu. V rámci řízení o přiznání dávky byl žalobkyni doručen dopis od žalované, v němž jí bylo sděleno, že k rozhodnutí o její žádosti o důchod je za doby pojištění získané k 31. 12. 1992, a v případě jeho přiznání i k výplatě důchodu, příslušná Sociální pojišťovna – ústředí v Bratislavě (*Sociálna poisťovňa – ústredie v Bratislave*) jako příslušný správní orgán Slovenské republiky. Následně byl žalobkyni rozhodnutím žalované ze dne 8. 3. 2007, č. j. X, přiznán starobní důchod ve výši 3094 Kč měsíčně. V tomto rozhodnutí vycházela žalovaná z rozhodnutí Sociální pojišťovny – ústředí v Bratislavě ze dne 27. 10. 2006, č. X, kterým byl žalobkyni od 22. 6. 2006 přiznán starobní důchod ve výši 6878 Sk měsíčně, od 1. 7. 2006 zvýšený na částku 7288 Sk měsíčně. Již proti prvnímu rozhodnutí žalované ze dne 8. 3. 2007 podala žalobkyně žalobu, na jejímž základě byl po provedeném řízení vydán rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 5. 2007, č. j. 42 Cad 89/2007 – 41, kterým bylo rozhodnutí žalované ze dne 8. 3. 2007 zrušeno a věc byla žalované vrácena k dalšímu řízení. Tento rozsudek byl žalovanou jako stěžovatelkou napaden kasační stížností ze dne 8. 4. 2008, která byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2008, č. j. 4 Ads 67/2008 – 74, odmítnuta pro opožděnost. Poté, co bylo krajským soudem zrušeno rozhodnutí žalované ze dne 8. 3. 2007, bylo z její strany vydáno druhé, v nynějším řízení napadené rozhodnutí ze dne 26. 8. 2008, č. j. X.

Žalobkyně označila za chybné stanovisko žalované, že za dobu existence společného státu se Slovenskem jsou příslušné k posuzování doby jejího pojištění, nároku na starobní důchod a jeho výplatě orgány Slovenské republiky. Následně obsáhle odůvodnila, z jakých důvodů jejím zaměstnavatelem nemohla být Správa přepravních tržeb Bratislava jako organizační jednotka Československých státních drah, která měla ke dni 31. 12. 1992 sídlo v Bratislavě a jejíž součástí byla i Kontrola přepravních tržeb Litoměřice, u níž byla žalobkyně na základě pracovní smlouvy ze dne 1. 7. 1966 zaměstnána. Zaměstnavatelem žalobkyně byl podle jejího názoru po celou dobu trvání pracovního poměru subjekt státní organizace Československé státní dráhy se sídlem v Praze, tedy se sídlem na území České republiky, a nebyla proto zaměstnána dílem v České republice a dílem na Slovensku, z čehož vychází žalovaná.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 14. 12. 2009, č. j. 42 Cad 55/2008 – 99, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění ohledně hodnocení pro spor esenciální otázky, tedy zda doba pojištění žalobkyně do 31. 12. 1992 má být posuzována jako doba pojištění, za kterou je příslušný vyplácet důchod český nositel pojištění (*ergo* žalovaná), či zda se jedná o dobu pojištění, za kterou je příslušný vyplácet důchod slovenský nositel pojištění (*ergo* Sociální pojišťovna – ústředí v Bratislavě), poukázal soud na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně rozsudky ze dne 28. 5. 2009, č. j. 6 Ads 14/2009 – 41, rozsudek ze dne 16. 6. 2009, č. j. 4 Ads 152/2008 – 69, a rozsudek ze dne 15. 10. 2009, č. j. 4 Ads 80/2009 – 198, zejména na první z citovaných rozsudků, v němž Nejvyšší správní soud uvedl, že *není rozhodné, že organizační jednotky zapsané do podnikového rejstříku neměly právní subjektivitu a podle § 6 odst. 3 zákona o ČSD toliko mohly v určeném rozsahu vystupovat v právních vztazích jménem ČSD. Organizační složka právnické osoby byla totiž Smlouvou o sociálním zabezpečení (t. j. Česko-slovenskou smlouvou) a Správním ujednáním (t. j. Správní ujednání o provádění Česko-slovenské smlouvy, dále též „správní ujednání“) vymezena pro účely stanovení nositele důchodového zabezpečení za doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení ČSFR územně a nikoliv funkčně, takže z hlediska určení zaměstnavatele u ČSD není významná jejich právní subjektivita, vybrž sídlo jejich příslušné organizační složky, které se zapísovalo do podnikového (obchodního) rejstříku.*

Krajský soud dále dovodil, že vzhledem k tomu, že Správa přepravních tržeb Bratislava byla zapsána v obchodním rejstříku, je tuto organizační jednotku podle čl. 20 odst. 1 Česko-slovenské smlouvy a čl. 15 odst. 1 správního ujednání nutno považovat za sídlo zaměstnavatele žalobkyně ke dni rozdělení československé federace. Tento závěr je podle krajského soudu v plném souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu. Nic na něm nemění ani skutečnost, že organizační složka Správa přepravních tržeb Bratislava nebyla zapsána v obchodním rejstříku vedeném u soudu v Bratislavě (*Okresný súd Bratislava I*), nýbrž že ke dni 31. 12. 1992 byla zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze (oddíl ALX, vložka 302), a to jako odštěpný závod Československých státních drah se sídlem v Bratislavě. Je totiž zřejmé, že zápis odštěpného závodu do obchodního rejstříku byl proveden u toho rejstříkového soudu, v jehož obvodu měly k uvedenému datu sídlo Československé státní dráhy, tedy u Městského soudu v Praze. To však nemění nic na závěru, že sídlo této organizační složky bylo v Bratislavě.

Rozsudek krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 12. 2009 napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížností ze dne 25. 1. 2010, podanou z důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přičemž navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí. Namítala, že chybou v systému doručování jí bylo odebráno právo věc před soudem řádně projednat při jednání. Toto své tvrzení stěžovatelka konkretizovala tak, že rozsudek krajského soudu ze dne 14. 12. 2009 byl zástupci stěžovatelky doručen poštou dne 13. 1. 2010. Teprve po doručení rozsudku zástupce stěžovatelky z jeho písemného vyhotovení zjistil, že ve věci se dne 14. 12. 2009 uskutečnilo jednání, a to bez účasti stěžovatelky či jejího zástupce, přičemž v rozsudku je k tomuto uvedeno, že se jednání ani stěžovatelka, ani její zástupce nedostavili bez omluvy, ačkoli byli k jednání řádně předvoláni, přičemž předvolání k jednání bylo doručeno do datové schránky zástupce stěžovatelky. Zástupce stěžovatelky ovšem není držitelem datové schránky, žádnou datovou schránku nemá, a nemohlo mu proto být do datové schránky ani doručeno. Ještě téhož dne, kdy mu byl rozsudek doručen, se proto zástupce stěžovatelky dostavil ke krajskému soudu k vyjasnění věci. Tam vyšlo najevo, že při ověřování formy doručení ze strany kanceláře příslušného soudního oddělení systém vygeneroval držitele datové schránky s téměř totožným jménem, jako má zástupce stěžovatelky, přičemž příslušná pracovnice přehlédla rozdíly mezi oběma osobami a systémem bylo proto vyprodukováno potvrzení o doručení do datové schránky, ze kterého není seznatelné, že datová schránka, do níž byl rozsudek doručen, není datovou schránkou zástupce stěžovatelky, nýbrž naprosto jiného subjektu. Tuto záměnu proto nemohl zjistit ani soudce věc projednávající. Poté, co vyšla záměna osob při doručování předvolání najevo, bylo toto chybné přiřazení z databáze odstraněno, vydání rozsudku však již nebylo možné zvrátit. Stěžovatelce proto nezbylo, než se proti rozsudku bránit kasační stížností.

Ve vyjádření žalované ke kasační stížnosti ze dne 19. 2. 2010 tato konstatovala, že s ohledem na povahu kasační stížnosti se z její strany nelze ke skutkovým okolnostem, popř. k právnímu důvodu pro podání kasační stížnosti vyjádřit. Žalovaná proti dosavadnímu průběhu řízení nemá námitky a zcela se ztotožňuje s právním názorem krajského soudu.

V předkládací zprávě ze dne 25. 2. 2010, kterou byla kasační stížnost krajským soudem v souladu s ustanovením § 108 odst. 1 s. ř. s. předložena Nejvyššímu správnímu soudu, krajský soud uvedl, že si je vědom procesního pochybení a kasační stížnost považuje za zcela důvodnou.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatelka podala z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat

z důvodu tvrzené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, byla podána proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. Postupoval přitom podle § 109 odst. 3 s. ř. s., podle něhož *je vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c)) nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (§ 103 odst. 1 písm. d)), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.*

Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že **kasační stížnost je důvodná.**

Podle ustanovení § 42 odst. 1 věty první s. ř. s. *soud doručuje písemnosti do datové schránky, není-li možné doručit písemnost tímto způsobem, doručuje ji soud soudním doručovatelem, prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence nebo prostřednictvím veřejné datové sítě. Podle odst. 2 téhož ustanovení má-li účastník nebo osoba zúčastněná na řízení zástupce, doručuje se pouze zástupci. Má-li však účastník nebo osoba zúčastněná na řízení něco osobně vykonat, doručí se i jim.*

Podle ustanovení § 49 odst. 1 s. ř. s. *ke projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání a předvolá k němu účastníky tak, aby měli k přípravě alespoň deset pracovních dnů.*

Podle čl. 38 odst. 2 věty první Listiny základních práv a svobod (publikována pod č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších ústavních předpisů) *každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.*

Na úvod je třeba předeslat, že zde projednávaná kasační stížnost se nijak nedotýká meritorního posouzení věci, nýbrž namítáno je toliko procesní pochybení krajského soudu, spočívající v tom, že v důsledku chybného přiřazení datové schránky k osobě zástupce stěžovatelky, v jehož důsledku bylo předvolání k jednání odesláno do datové schránky úplně jiné osoby, nebyli stěžovatelka, resp. její zástupce řádně předvoláni k jednání ve věci, které bylo nařízeno a uskutečnilo se dne 14. 12. 2009. Tohoto procesního pochybení si je vědom rovněž sám krajský soud. Nejvyšší správní soud shledal tuto námitku důvodnou.

Z protokolu o inkriminovaném jednání ze dne 14. 12. 2009 (č. l. 97) se ohledně přítomnosti účastníků řízení při jednání podává, že k jednání se nedostavila ani žalobkyně, ani její zástupce, přičemž doručení předvolání k jednání bylo vykázáno. Dále se v tomto protokolu uvádí, že zástupce žalobkyně se i přes řádné obeslání k jednání nedostavil a vzhledem ke skutečnosti, že byl v předvolání poučen o možnosti jednat ve věci i bez jeho přítomnosti, soud přikročil k jednání. Do zahájení jednání nebyla doručena žádná omluva. V napadeném rozsudku krajského soudu (č. l. 102) je pak konstatováno, že k jednání ve věci, konanému dne 14. 12. 2009, se právní zástupce žalobkyně ani žalobkyně samotná bez omluvy nedostavili. Řádné doručení předvolání právnímu zástupce žalobkyně je doloženo potvrzením o doručení do jeho datové schránky. S ohledem na skutečnost, že v předvolání byl zástupce žalobkyně řádně poučen o možnosti jednat ve věci i bez jeho přítomnosti, neshledal soud žádnou překážku bránící jednání

ve věci i bez přítomnosti žalobkyně a jejího právního zástupce. Při tomto jednání byly po stručné rekapitulaci předchozího jednání předneseny závěrečné návrhy a vyhlášen rozsudek.

Ze spisové dokumentace Nejvyšší správní soud zjistil, že z potvrzení o doručení do datové schránky, týkajícího se předvolání k jednání ve věci samé dne 14. 12. 2009 a připojeného k č. l. 96 spisu, nelze běžnou kontrolou shledat, že došlo k chybnému přiřazení datové schránky. V tomto potvrzení jsou uvedeny správné jméno a adresa zástupce stěžovatelky, adresa datové schránky („f7jefbi“), a údaje, že do datové schránky bylo odesláno a dodáno 26. 11. 2009, doručeno bylo 6. 12. 2009.

Ze spisu pak rovněž vyplývá, že předchozí soudní písemnosti (např. předvolání k prvnímu jednání ve věci, konanému dne 25. 5. 2009, založené na č. l. 86 spisu, nebo výzva soudu k vyjádření zástupce žalobkyně ze dne 4. 11. 2009, založená na č. l. 95 spisu), jakož i následné soudní písemnosti (písemné vyhotovení rozsudku, doručeny připojeny k č. l. 104 spisu) byly zástupci stěžovatelky doručovány prostřednictvím držitele poštovní licence.

Důvodnost kasační stížnosti potvrzuje sám krajský soud, který v předkládací zprávě, kterou byla kasační stížnost předložena Nejvyššímu správnímu soudu, uvedl, že si je vědom procesního pochybení a kasační stížnost považuje za zcela důvodnou. Z úředního záznamu ze dne 21. 1. 2010 (č. l. 106) pak vyplývá, že po prošetření záležitosti bylo zjištěno, že v důsledku chyby při doručování do datové schránky bylo systémem vygenerováno potvrzení o doručení do datové schránky zástupce stěžovatelky JUDr. Ivana Vávry, ačkoli předvolání k jednání bylo ve skutečnosti doručeno do datové schránky jiné osoby, a to I. A. V., bytem H. 14. Chybné připojení bylo ze systému odstraněno, přičemž ze strany příslušného soudce bylo vzneseno důrazné upozornění na tento **nedostatek systému, který bez jakéhokoli upozornění umožňuje připojení adresáta k datové schránce jiné osoby, přičemž toto chybné připojení následně není z informačního systému zjistitelné**. Chybné přiřazení osobě I. A. V. namísto zástupce stěžovatelky JUDr. Ivana Vávry vyplývá rovněž ze záznamu o kontrolním vyhledání adresáta datové schránky „f7jefbi“ ze dne 13. 1. 2010.

Ohledně posouzení věci je třeba poukázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu, týkající se práva na veřejné projednání věci. V rozsudku ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 – 59, zdejší soud uvedl, že *účastníku nelze upřít právo na veřejné projednání jeho věci v jeho přítomnosti včetně možnosti vyjádřit se k věci (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod)*. V rozsudku ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 As 40/2003 – 66, pak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že *obsahové nedostatky předvolání zástupce stěžovatelky k jednání (nesprávně uvedený termín konání jednání) brání krajskému soudu v projednání a skončení věci (§ 49 odst. 3 s. ř. s.) a jsou jinou vadou řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Za vadu řízení před soudem, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., je bezpochyby třeba považovat rovněž zde projednávanou situaci, kdy krajský soud jednání ve věci nařídil, účastníka řízení k němu ovšem fakticky nepředvolal, jelikož předvolání bylo omylem zasláno jiné osobě.*

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem je ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nepřezkoumatelný pro vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Byly naplněny důvody pro podání kasační stížnosti, a to přesto že se zde nejedná o stěžovatelkou tvrzený důvod podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., nýbrž o důvod podle písm. d) téhož ustanovení, aplikovaný zdejším soudem za použití ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. Kasační stížnost je proto důvodná a Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Samotnou hmotně právní podstatou věci se přitom Nejvyšší správní soud nemohl zabývat, neboť je nutné, aby krajský soud nejprve posoudil věc v řádném řízení. Teprve rozhodnutí krajského soudu, vydané jako výsledek řízení, provedeného za dodržení veškerých zákonných procesních náležitostí, by bylo možné podrobit případnému materiálnímu přezkumu v řízení o kasační stížnosti. V této souvislosti pokládá Nejvyšší správní soud za potřebné upozornit na Nález Ústavního soudu III. ÚS 939/10 ze dne 3. 8. 2010, v němž byla řešena tatáž otázka jako v projednávané věci.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. *zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.* Na krajském soudu proto především bude, aby ve věci znovu nařídil jednání a účastníky řízení k tomuto jednání řádně předvolal.

V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne v souladu s § 110 odst. 2 s. ř. s. také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. srpna 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu